

Stadin hopeatäplien ja sinisiipisten havainnointihaaste

1.6.-31.8.2022

Tallenna tärkeitä päiväperhoshavaintoja Helsingissä

Useimmilla päiväperhoslajeilla menee Stadissa tällä hetkellä heikosti. Julistamme koko kesän 2022 ajaksi Helsingin sinisiivet, kultasiivet, nopsasiivet ja hopeatäplät käsittävän havainnointihaasteen. Auta selvittämään näiden ryhmien lajien esiintymistä Helsingissä - voit voittaa lahjakortin Luontokauppaan!

Havainnointihaasteen järjestää Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut, luonto ja ympäristötietoisuus -tiimi. Löydät tapahtuman myös Facebookista Kaupunkiluonto Helsingistä -sivun kautta. Facebookin tapahtuma-asetusten vuoksi tapahtuma on jaksotettu useammalle pätkälle. Klikkaa seuraamaan haasteen etenemistä.

Olavi Niemi CC-BY-NC-4.0

Nopsasiivet

Pekka Malinen CC-BY-NC-4.0

Sinisiivet

Pekka Malinen CC-BY-NC-4.0

Kultasiivet

J. Lång CC-BY-NC-4.0

Hopeatäplät

Osallistumisohjeet

- 1. Lataa ilmainen iNaturalist –sovellus:** inaturalist.laji.fi
- 2. Luo käyttäjäprofiili ja liity projektiin “Stadin hopeatäplien ja sinisiipisten havainnointihaaste”.** Voit hakea projektia nimellä sovelluksen päävalikosta kohdasta ”projektit”. Kun olet liittynyt projektiin, Helsingissä kirjaamasi havainnot sini-, kulta- ja nopsasiivistä sekä hopeatäplistä lisätään 1.6.-31.8. automaattisesti mukaan haasteeseen.
- 3. Valokuvaa haasteen ryhmien lajeja.**
- 4. Lataa kuvat iNaturalistiin.** Havaintoajan päätyttyä kaikkien havaintoja lisänneiden kesken arvotaan lahjakortti Luontokauppaan! Seuraathan viestejä iNaturalistissa myös havaintoajan jälkeen mahdollista yhteydenottoa varten.

Mukavia luontohetkiä ja perhosretkiä!

Sinisiipiset: sinisiivet

Sinisiipisten heimosta sukuryhmän lajeihin

Sinisiipisten perhosheimoon (Lycaenidae) kuuluvat sinisiipien, kultasiipien ja nopsasiipien sukuryhmät. Ne ovat päiväperhosiksi pieniä tai pienehköjä lajeja. Kaikkien kolmen sinisiipisryhmän lajeja tapaa kukilta. Erityisesti kangas- ja ketosinisiipiä voi tavata suuria määriä imemässä kosteutta hiekkatien pinnasta.

Alku- ja keskikesän tavallinen sinisiipilajisto jakautuu toukan ravintokasvien eli isäntäkasvien perusteella kurjenpolvia syöviin (rusko- ja lehtosinisiipi) ja hernekasvien seuralaisiin (hohto-, niitty- ja hopeasinisiipi). Myös toukkana varpuja syöviä yleisiä sinisiipiä (kangas-, keto- ja juolukkasinisiipi) näkee jo keskikesällä, mutta niiden päälento tapahtuu hieman myöhemmin. Monet sinisiipilajit, esimerkiksi havainnointihaasteen alkaessa juuri lentonsa päättävä paatsamasinisiipi, tekevät Suomessa toisen sukupolven. Sinisiipiä näkee näin ollen paljon vielä elokuussa, sikäli kuin niitä havainnointipaikalla elää.

KUVA: Ketosinisiipi, Olavi Niemi, CC-BY-NC-4.0
Ikuista sinisiipien siiven alapinnan täpläkuviointi lajintunnistusta varten.

Helsingin sinisiipiä lajeittain

- Juolukkasinisiipi - *Agriades optilete*
- Lehtosinisiipi - *Aricia artaxerxes*
- Paatsamasinisiipi - *Celastrina argiolus*
- Kannussinisiipi - *Cupido argiades*
- Niittysinisiipi - *Cyaniris semiargus*
- Ruskosinisiipi - *Eumedonia eumedon*
- Virnasinisiipi - *Glaucopsyche alexis*
- Kangassinisiipi - *Plebejus argus*
- Ketosinisiipi - *Plebejus idas*
- Hopeasinisiipi - *Polyommatus amandus*
- Hohtosinisiipi - *Polyommatus icarus*

Sinisiipiset: kultasiivet

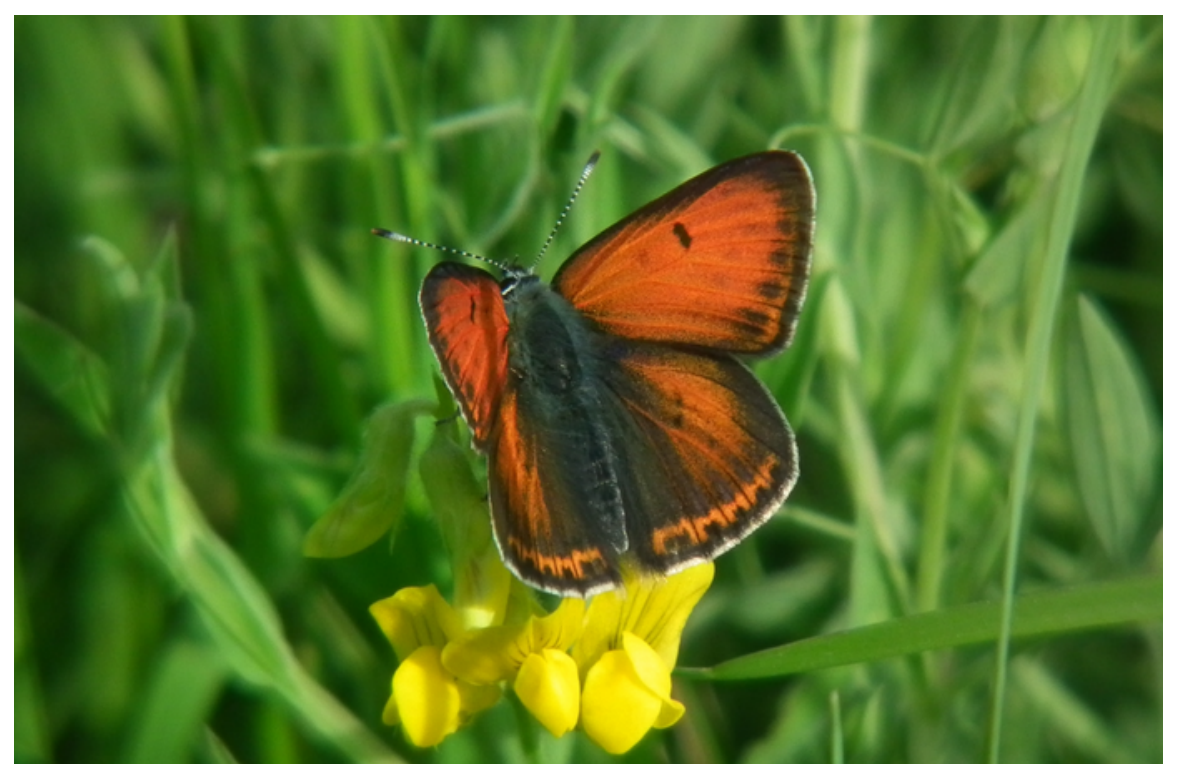
Kullanhohtoiset kultasiivet

Suomesta tunnetaan kuusi lajia kultasiipiä, joista pikkukultasiipi ja loistokultasiipi ovat hyvin yleisiä, muut harvinaisempia. Kultasiipiä voi etsiä monilta päiväperhosten suosimilta kukilta, kuten ohdakkeilta ja päivänkakkaroilta. Loppukesästä myös maksaruohot, sarjakeltano, pietaryrtti ja kultapiisku kuuluvat kultasiipien suosikkeihin. Kultasiipikoiraiden siivet välkkyvät yläpinnaltaan kullanhohtoisena. Ketokultasiipi on keskikesän perhonen, loistokultasiipi voi olla lennossa juhannuksen tienoilta pitkälle elokuuhun asti. Pikkukultasiipi lentää yleensä kahtena sukupolvena: ensin toukokuusta kesäkuun alkupuolelle ja uudelleen heinäkuun lopulta alkusyksyyn. Jos haluat haastetta, etsi isokultasiipi heinäkuussa hierakoita kasvavilta merenrannoilta.

KUVA: Ketokultasiipikoiras siipitäplineen, Anders Albrecht, CC-BY-NC-4.0

Helsingin kultasiipiä lajeittain

- Isokultasiipi - *Lycaena dispar*
- Ketokultasiipi - *Lycaena hippothoe*
- Pikkukultasiipi - *Lycaena phlaeas*
- Loistokultasiipi - *Lycaena virgaureae*

Sinisiipiset: nopsasiivet

Havainto palkitsee löytäjän

Piilottelevien elämäntapojensa vuoksi nopsasiipien kuvaamista voi sanoa haasteeksi. Eräitä nopsasiipiä näkee kukilla melko usein. Useimmin näyttäytyy yleinen kevätlentäjä kangasperhonen. Tuominopsasiipi voi aloitella lentoaan jo kesäkuun puolivälin tienoilla. Heinäkuussa jalavanopsasiiven voi tavata jopa keskellä kaupunkia. Loppukesällä ruostenopsasiiven löytäminen esimerkiksi ahdekaunokeilta ja pietaryrteiltä ei vaadi tavatonta onnenpotkua. Hallitsevia nopsasiipien värejä ovat tummanruskean eri sävyt, mutta useimpien lajien koirailta löytyy myös värihohdetta ja vaalea alapinta voi paljastaa lajin helpommin tarkkailijalle.

KUVA: Ruostenopsasiipi, Ilari Lehtonen, CC-BY-NC-4.0.
Yritä kuvata nopsasiipien siipien ylä- sekä alapuoli.

Helsingin nopsasiipiä lajeittain

- Kangasperhonen - *Callophrys rubi*
- Tamminopsasiipi - *Favonius quercus*
- Tuominopsasiipi - *Satyrrium pruni*
- Jalavanopsasiipi - *Satyrrium w-album*
- Ruostenopsasiipi - *Thecla betulae*

Hopeatäplät

Täplistään tunnetut

Hopeatäplät ovat saaneet nimensä takasiipien alapinnan hopeaisista täplistä, jotka toisilta lajeilta kuten angervohopeatäplältä kuitenkin puuttuvat. Parhaat lajituntomerkit löytyvät silti siipien alapinnalta. Hopeatäplät istuvat usein siivet yhdessä paljastaen lajituntomerkkinsä tarkkailijalle. Hopeatäplät käyttävät laajaa mesikasvivalikoimaa, mutta ohdakkeet ovat ehdottomia suosikkeja. Havainnointihaasteen alkaessa hopeatäplistä lennossa lienee ainakin pursuhopeatäplä, ja pian perässä seuraa hyvin samannäköinen niittyhopeatäplä, joka on Helsingissä hyvin vähälukuinen. Pursuhopeatäplä on supisuomalaisessa metsä-suomosaiikissa viihtyvä perusperhonen. angervohopeatäplä on kosteilla niityillä ja rannoilla keskikesällä runsaslukuisimpia päiväperhosia, usein kaikkein runsain. Emme tiedä, pitääkö tämä paikkansa myös Stadissa. Loppukesällä keisarinviitta valloittaa hyvinä vuosinaan samantapaiset elinympäristöt

Helsingin hopeatäpliä lajeittain

- Etelänhopeatäplä - *Argynnis laodice*
- Keisarinviitta - *Argynnis paphia*
- Suohopeatäplä - *Boloria aquilonaris*
- Rämehopeatäplä - *Boloria eunomia*
- Pursuhopeatäplä - *Boloria euphrosyne*
- Niittyhopeatäplä - *Boloria selene*
- Angervohopeatäplä - *Brenthis ino*
- Ketohopeatäplä - *Fabriciana adippe*
- Rinnehopeatäplä - *Fabriciana niobe*
- Helmihopeatäplä - *Issoria lathonia*
- Orvokkihopeatäplä - *Speyeria aglaja*

KUVA: Ketohopeatäplä, Anders Albrecht, CC-BY-NC-4.0.